

Індекс 98146

ЮНІАТ № 11(76), 2022

Міністерство освіти і науки України,
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (НЕНЦ)

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ДИТИНИ

ЩО ЦЕ ЗА ДЕНЬ?

Як чудово бачити посмішки дітей та чути їхній сміх, адже саме в дитинстві все здається райдужним та позитивним. Кожен малюк має право бути щасливим. Здорові та радісні діти — запорука крашого майбутнього для кожної країни. Слід пам'ятати, що незважаючи на будь-який свій вік, дитина вже є особистістю. Всесвітній день дитини запровадила ООН. Його основною ціллю є повноцінний розвиток дитини, зауваження до повноцінного суспільного життя. Вже не раз було доведено, що від якості дитячих років залежить усе подальше життя. Щорічно Всесвітній день дитини святкують 20 листопада.

ЯК ВИНИКЛА ІДЕЯ ВІДЗНАЧАТИ ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ДИТИНИ?

Цей день був заснований у 1954 році та відзначається 20 листопада щороку, маючи на меті сприяння міжнародному згуртуванню щодо покращення добробуту малюків та підлітків.

20 листопада — важлива дата, оскільки в 1959 році Генеральна Асамблея ООН прийняла Декларацію прав дитини. Також 20 листопада в 1989 році Генеральна Асамблея ООН прийняла Конвенцію про права дитини. Починаючи з 1990 року одночасно зі Всесвітнім днем дітей також відзначають річницю дня прийняття Генеральною Асамблеєю ООН як Декларації, так і Конвенції про права дітей.

Матері та батьки, вчителі, медсестри та лікарі, урядовці та активісти громадянського суспільства, релігійні та громадські авторитети, корпоративні магнати та медіа-професіонали, а також молоді люди та самі діти можуть зіграти важливу роль у введенні Всесвітнього дня дітей до їхнього життя, суспільства, громади та нації.

Всесвітній день дітей пропонує кожному з нас точку опори для відстоювання та зміцнення прав дітей, перетворюючи їх на діалоги та дії, які створять кращий світ для дітей.

ЦІКАВІ ФАКТИ

1. Педіатри та вчені впевнені, що реклама негативно впливає на несформовану психіку дитини. Тому у Швейцарії було прийнято закон, згідно з яким у рекламних роликах не повинно бути звернень до дітей до 12 років.

2. У Кореї вважають, що дитина при народженні вже має вік 9 місяців. Тобто враховується час, коли

вона перебуває в утробі матері. Тому при відсутності фізичної різниці, корейські діти є старшими від своїх однолітків.

3. Виробники конструктора «Лего» додають у пластмасу речовину, яка дозволяє швидко виявити деталі при рентгенографії. Це робиться для того, щоб легко знайти частину конструктора, якщо дитина її проковтне.

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ДИТИНИ В ІСТОРІЇ

1954 — В 1954 році був заснований День захисту дітей.

20 листопада 1959 — Генеральна Асамблея ООН прийняла Декларацію прав дитини.

20 листопада 1989 — Генеральна Асамблея ООН прийняла Конвенцію про права дитини.

1990 — Одночасно зі Всесвітнім днем дітей також починають відзначати річницю з дати прийняття Генеральною Асамблеєю ООН як Декларації, так і Конвенції про права дітей.

ЧАСТИ ПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ ПРО ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ДИТИНИ

ЯК ЧАСТО У СВІТІ НАРОДЖУЮТЬСЯ ДІТИ?

Кожні три секунди у світі народжується дитина.

ЯКА ЕТИМОЛОГІЯ СЛОВА «ДИТИНА»?

Слово діти походить від давньослов'янського слова дѣть, що також походить від ще давнішого слова, яке означало “той/та, якого годують грудю”. Порівняйте з латинським *«infans»*, що означає «не в змозі говорити».

ЧОМУ ВАЖЛИВИЙ ЦЕЙ ДЕНЬ?

Незважаючи на те, що в цей день важливо відзначати всіх дітей, також необхідно повідомити їм про труднощі, з якими щодня стикаються інші діти, наприклад, діти експлуатуються як робітники, проживають у регіонах, де відбуваються армійські конфлікти, або мешкають на вулицях.

У цей день міжнародні організації також закликають школи та вчителів розповідати про реальність менш щасливих дітей у світі. Ідея полягає в тому, щоб діти знали, якими основоположними правами повинні володіти діти у всьому світі, незалежно від їхнього громадянства, походження чи соціального стану.

Велику увагу потрібно надавати освіті, оскільки діти, які не відвідують школу, часто є найбільш вразливими, а потім можуть пережити труднощі та жахи дитячої праці та армійських конфліктів.

У будь-якому випадку свято дає чергову можливість привернути увагу високопосадовців до належних питань щодо покращення життя та розвитку кожної дитини.

ВАЖЛИВІСТЬ ОСВІТИ

Незважаючи на певний досягнутий прогрес у рівні зауваження дітей до освіти, багато дітей все ще не можуть ходити до школи через різні причини, а у багатьох освітніх закладах по всьому світу відсутні пункти водопостачання та навіть туалети.

Деякі діти не відвідують школу через те, що вони можуть розмовляти мовою, яка не використовується в школах, а отже, відмінності в мові, релігії та походженні все ще є перешкодами, з якими зустрічається діти.

Наприклад, в деяких країнах світу дівчат не цінуються, оскільки суспільство покладає на них функції, які не потребують освіти. Це призводить до того, що більшість дівчат не можуть відвідувати школу і змушені вступати в шлюб у молодому віці. З іншого боку, в деяких суспільствах хлопчики повинні працювати замість того, щоб продовжувати своє навчання в підлітковому віці.

ДО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ ДИТИНИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЕКОЛОГО- НАТУРАЛІСТИЧНУМУ ЦЕНТРІ ПРОЙШОВ МАЙСТЕР-КЛАС «БАВОВНЯТКО»

До Всесвітнього дня дитини 18 листопада керівники НЕНЦ організували та провели у кімнаті моралі Національного еколого-натуралістичного центру майстер-клас «Бавовнятко». Вихованці НЕНЦ дуже полюбляють заняття в кімнаті моралі, куди вони приходять разом з батьками. Спільна робота дітей з батьками в Національному еколого-натуралістичному центрі відбувається в рамках Родинної школи виховання.

Учасники майстер-класу гарно провели час у родинному колі, підготували вироби-подарунки «Бавовнятко» для підтримки наших ЗСУ та разом заспівали пісню «Ой, у лузі червона калина». Так тримати! Разом до Перемоги!

НОВИНИ З ЮННАТІЙ

ПЛЕКАЄМО РІДНУ МОВУ!

Саме під таким гаслом у Полтавському обласному еколо-натуралистичному центрі та його структурних підрозділах з 7 до 11 листопада був проведений Тиждень української мови. Усі заходи були приурочені до Дня української писемності та мови, який щорічно відзначається 9-го листопада.

У рамках тижня педагогами було проведено низку тематичних заходів — мовознавчий турнір «Мова нас єднає», виховні заходи «Наша мова в казках та оповіданнях», «Подорож в країну рідної мови», бесіди «Наша мова калинова», «З історії Дня української писемності та мови», конкурси малюнків та декламаторів віршів, перегляди відеороликів, майстер-класи з виготовлення листівок.

Також вихованці Кобеляцької філії ПОЕНЦУМ взяли участь у Всеукраїнському кубку з інтелектуальної гри «Український узвіз», присвяченому Дню української писемності та мови, у Всеукраїнському конкурсі «Мова моєї країни» від платформи «На Урок». Діти нагороджені дипломами і грамотами, а також сертифікатами учасників.

За доброю традицією працівники та вихованці закладу долучилися до написання Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності.

Усі заходи були проведені з метою формування відчуття краси рідної мови, розвитку мовленнєвих здібностей, збагачення словникового запасу вихованців і плекання любові до нашої Батьківщини та рідної мови, яка нині є такою важливою для усіх українців. Бо не буде мови — не буде й народу...

Тож оберігаймо наш найцінніший і найдорожчий скарб!

У ЗАКАРПАТСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОМУ ЦЕНТРІ ПРОВЕДЕНО ТЕМАТИЧНІ ЗАХОДИ З НАГОДИ ВІДЗНАЧЕННЯ ВАЖЛИВОГО ДНЯ ДЛЯ УКРАЇНИ — ДНЯ ГІДНОСТІ ТА СВОБОДИ

Це свято відзначається щороку 21 листопада з нагоди двох революцій: Помаранчевої революції (2004 року) та Революції Гідності (2013 року). Цей день — нагадування суспільству про волелюбність і мужність нашого народу, прагнення до демократії, вшанування національних інтересів держави та права людини.

День Гідності та Свободи досить міцно вкоренився, він виник на запит суспільства. І саме в цей день люди вважають за честь і обов'язок вшанувати пам'ять учасників Майдану, загиблих на Майдані Героїв Небесної Сотні, воїнів, які загинули в АТО, захищаючи нашу державу, зокрема й військових ЗСУ, які загинули внаслідок повномасштабної збройної агресії росії проти України.

Тому вихованці разом із педагогами Закарпатського обласного еколо-натуралистичного центру учнівської молоді протягом тижня проводили тематичні заходи з нагоди відзначення важливого дня для України.

На гурткових заняттях юннати дізналися про історію Дня Гідності та Свободи, про події, які розгорталися на Майдані в 2004 і 2013 роках.

Керівники гуртків ЗОЕНЦ (Андрусь Г., Катрич І., Курак Ю., Казаріна Е.) провели виховні години та бесіди на тему: «Герої нашого часу», «Ми — нація, що пам'ятає», «Революція Гідності. Як це було...». Юннати виготовляли патріотичні плакати, а найменші вихованці-дошкільнятка малювали малюнки.

На гуртковому занятті «Юних флористів» при Білківському ЗЗСО І-ІІІ ступенів, його керівниця Оля Марчишинець провела майстер-клас із виготовлення патріотичних браслетів.

З турботою про наших воїнів сьогодення, вихованці гуртка «Природа рідного краю» під керівництвом Ганни Андрусь зібрали пакетики цілющого чаю для захисників та захисниць України з екологічно чистих, лікарських трав Закарпаття.

Цікаве патріотичне заняття зі своїми вихованцями при Приборжавському ліцеї провела керівниця гуртка Ганна Косик на тему «Ми гідні та вільні, бо живемо в Україні». Заняття проходило у вигляді гри-квесту. Юннати складали слова ГІДНІСТЬ, СВОБОДА, ПАТРІОТ. З розповіді Ганни Дмитрівни, дітки дізналися, що не тільки люди можуть бути патріотами, а навіть і тварини. Героєм-тваринкою нашого часу є пес Патрон, який допомагає нашим бійцям боронити нашу землю від загарбників. Вихованці залюбки переглянули відео про Патрона. Після чого юннати заповняли Анкету-Патріот, давши відповіді на поставлені питання.

В кінці заняття виготовили стінгазету гідності під назвою «Пишаємося, що ми — українці!».

Відзначаючи День Гідності та Свободи, ми сповнені гордостю за нашу державу та українців, які понад усе цінують свободу і гідність та продовжують боронити незалежність України від зовнішньої агресії ще й сьогодні.

Слава Україні! Героям слава!

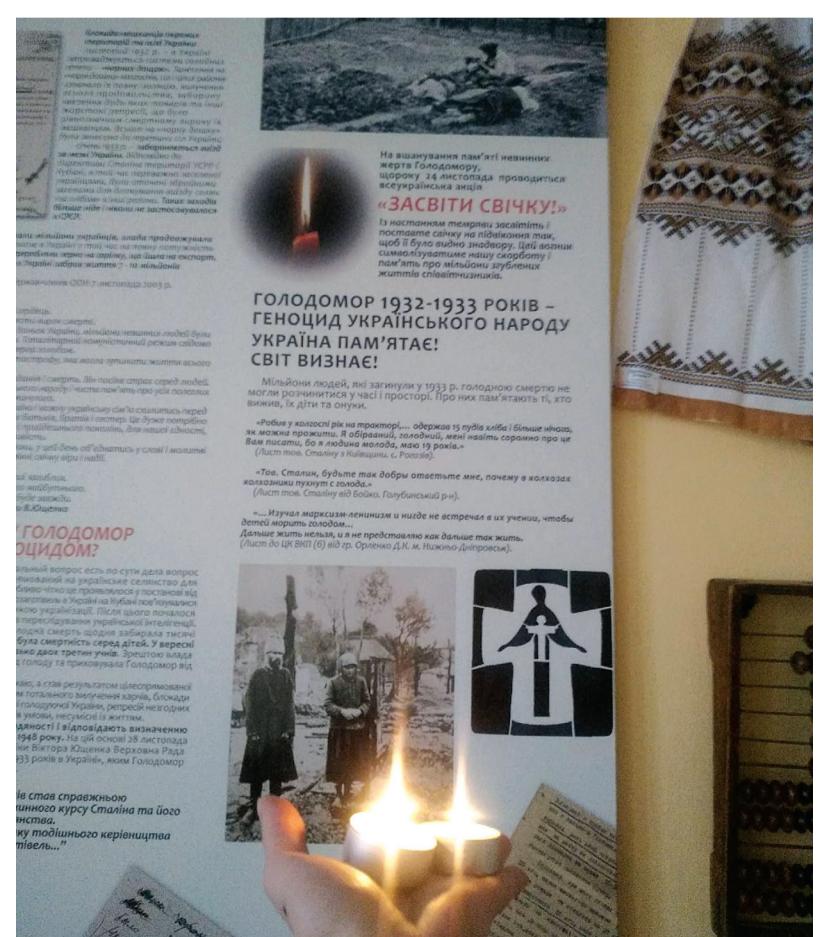
В КІМНАТІ МОРАЛІ НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ ВІДБУЛАСЯ ВИХОВНА ГОДИНА-РЕКВІЄМ ДО ДНЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ

23 листопада в рамках проекту «Родинна школа виховання» в кімнаті моралі НЕНЦ, пройшла виховна година-реквієм до Дня пам'яті жертв Голодомору в Україні.

Мета заходу — ознайомити учнів із трагічним минулом нашого народу; вчити дітей бережно ставитися до історії своєї країни, розкривати її як білі, так і чорні сторінки; виховувати здатність кожної людини на скорботу і пам'ять про мільйони загублених життів співвітчизників.

Програмою заходу було передбачено відвідування народного музею хліба Національного еколо-натуралистичного центру (експозиція «Голодомор в Україні 1932—1933 років»), розповідь керівників гуртків про геноцид українського народу, організація та проведення для здобувачів освіти та їхніх батьків майстер-класу з прикладної екології «Колосок надії», «Янголи з соломки». На кінець заходу юннати долучилися до акції «Запали Свічку пам'яті».

Україна пам'ятає!

ЯК ОЧИСТИТИ ВОДУ ДЛЯ ПИТЯ В ДОМАШНІХ УМОВАХ: ДІЄВІ СПОСОБИ

У разі відсутності центрального водопостачання, завжди потрібно тримати вдома запаси питної та технічної води. Зокрема необхідно робити запаси з розрахунком мінімум на 72 години, а саме: 3 літри питної води та 10–12 літрів води для технічних потреб.

Якщо ви опинитесь у ситуації, коли питна вода буде відсутня взагалі, доцільно знати, які існують способи дезінфекції. Центр стратегічних комунікацій України пропонує декілька варіантів знезараження води для пиття на той випадок, якщо водопостачання буде відсутнє тривалий час.

УВАГА! Обов'язково позначайте ємності бірками: «Вода знезаражена для пиття», «Вода для технічних потреб», «Вода для господарських потреб». Якщо немає фасованої бутильованої питної води, використовуйте питну воду з колодязів, шахтних криниць, пунктів розливу питної води (зокрема пересувних), якщо такі є, та з бюветів.

Перед очищенням оцініть воду за кольором та запахом:

- Вона не повинна бути забарвлена.
- Для перевірки наберіть третину об'єму пляшки та інтенсивно її потрясіть.

Якщо на поверхні є піна, така вода не підходить для вживання.

• Після завершення перевірки оцініть воду за запахом. Якщо є хімічний, бензиновий, трупний або інший неприємний запах, воду заборонено використовувати для пиття.

ЯК ЗНЕЗАРАЗИТИ ВОДУ МЕТОДОМ КИП'ЯТІННЯ?

Ефективним методом очищення води є кип'ятіння. Для цього візьміть воду з будь-якого альтернативного джерела, наприклад колодязя, бювета або пункту розливу, та прокип'ятіть її не менше 10 хвилин з моменту закипання.

Однак у момент кип'ятіння солі, що містяться у воді, перетворюються в нерозчинний осад, який, поступово відкладаючись в організмі, утворює камені.

При цьому слід пам'ятати, що навіть при зберіганні її в чистій та добре захищений ємності термін придатності кип'яченої води не перевищує однієї доби.

ЯК ОЧИСТИТИ ВОДУ ЗА ДОПОМОГОЮ СПЕЦІАЛЬНОГО ФІЛЬТРА?

Звичайні фільтри для води, які можна придбати в спеціальних магазинах, здатні додатково очистити воду від шкідливих домішок та речовин після застосування методу кип'ятіння.

Перш ніж придбати який-небудь фільтр, слід дізнатися про основні види фільтрів, їхні функції та недоліки:

— проточні — видаляються механічні частки, після чого з'вязуються солі, хлор та органічні речовини, останній ступінь очищення — вода звільняється від неприємних запахів. У випадку зупинки руху води через фільтр на картриджах може розмножуватися патогенна флора. При необхідності побутові фільтри доповнюють ультрафіолетовими лампами;

— накопичувальні (глечики) — достатньо добре очищають воду від надлишку хлору і механічних домішок у воді. Але такі фільтри не здатні працювати з водою зі значним вмістом заліза та жорсткотою водою, також вони не здатні впоратися з бактеріями та вірусами;

— іонообмінні — іоніти при контакті з водою забирають негативні іони солей жорсткості, а в замін «віддають» іони водню або натрію. Після очищення води, вона втрачає свій смак та стає занадто м'якою;

— мембрани — забезпечує надійний захист від проходження бактерій та вірусів, а також утримує кальцій, натрій, калій та інші необхідні людському організму мікроелементи.

Слід пам'ятати, що будь-який фільтр якщо його невчасно міняти може перетворитися на джерело забруднення, так як у них накопичуються бактерії, та замість того, щоб чистити воду, фільтр її тільки забруднює.

ЯК ЗНЕЗАРАЗИТИ ВОДУ ЗА ДОПОМОГОЮ ТУРИСТИЧНИХ ТАБЛЕТОК ДЛЯ ДЕЗІНФЕКЦІЇ?

Спеціальні таблетки, які містять хлор, йод, діоксид хлору або інші дезінфекційні засоби також здатні ефективно очистити воду та зробити її придатною для пиття.

Такі таблетки можна придбати в туристичних магазинах, аптеках. Однак чітко дотримуйтесь інструкції щодо застосування.

Зверніть увагу! Оброблена вода за допомогою таблеток набуває характерного присмаку, зате її точно можна буде пити. Відстоюється така вода мінімум годину, для надійності можна і довше.

ЯК ДЕЗІНФІКУВАТИ ВОДУ ЗА ДОПОМОГОЮ АКТИВОВАНОГО ВУГІЛЛЯ?

На один літр води потрібно взяти 4–5 таблеток активованого вугілля, покласти їх в марлю та занурити в воду на 6–12 годин. Майте на увазі, що вода, очищена таким методом, буде придатна для вживання не більше 3 днів.

Чи можна очистити воду за допомогою срібла?

Спеціалісти застерігають: іони срібла є дуже шкідливими для організму людини й можуть завдати чималу шкоду здоров'ю. Тому цей метод є не тільки не ефективним, а ще й небезпечним.

Майте на увазі, що методи знезараження води не дають 100% очищення, але можуть стати єдиним порятунком при зневодненні.

Варвара МЕЛЬНИК

БЛЕКАУТ: ІНСТРУКЦІЯ, ЯК ПІДГОТУВАТИСЬ ДО ВІДКЛЮЧЕНЬ СВІТЛА

Внаслідок масованих ракетних атак практично по всій території України спостерігаються перебої з електропостачанням. Про те, як бути готовим до аварійних відключень світла, я розповів нижче.

ЯК ПІДГОТУВАТИСЯ ДО АВАРІЙНИХ ВІДКЛЮЧЕНЬ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ?

- Підготувати ліхтарики із запасними батарейками для кожного члена родини;
- Тримати запас їжі та води, що не псуються;
- Тримати зарядженими мобільні телефони, повербанки та інші електро-пристрої;
- Слідкувати за місцевими мережами сповіщення;
- Підготувати електроприлади та електроніку відповідно до інструкцій;
- Обмежити споживання електроенергії з 17:00 до 22:00;
- За потреби скласти зі своїм лікарем план дій на випадок відключення електроенергії. Знайти альтернативний спосіб охолодження ліків та живлення медичних пристрій.

ЯК ВБЕРЕГТИСЯ ПІД ЧАС АВАРІЙНИХ ВІДКЛЮЧЕНЬ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ?

- Використовувати харчові продукти, які не потребують охолодження;
- Тримати зачиненими холодильники та морозильники;
- Контролювати використання приладів обігріву та генераторів. Не використовувати газові плити для обігріву;
- Використовувати електрогенератор поза межами приміщені;
- Від'єднати від розеток електроприлади та електроніку;
- Не користуватися ліфтами;
- Перевірити своїх сусідів;
- За потреби йти до громадського місця, де є електроенергія;
- Не намагатися самостійно відновити електропостачання;
- Утилізувати харчові продукти та ліки, якщо порушено температурний режим зберігання.

Зберігайте спокій та бережіть себе!

ЧИМ ЗАПАСТИСЯ НА ВИПАДОК ВІДКЛЮЧЕННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ: СПИСОК РЕЧЕЙ, ПРИЛАДІВ ТА ПРОДУКТІВ

Ремонтні бригади невтомно та швидко відновлюють пошкоджену ворогом енергетичну інфраструктуру. Але ми маємо бути готові до всіх чергових спроб ворога атакувати енергосистему, а також максимально економити споживання електроенергії, щоб дозволити країні швидше відновити пошкодження.

ШТО ТРЕБА ПІДГОТУВАТИ НА ВИПАДОК ВІДКЛЮЧЕННЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

Мінімальний набір має складатися з таких речей:

- ліхтарики на батареях або нічні лампи;
- батарейки різного типу;
- заряджені павербанки;
- свічки та сірники;
- термос;
- запас питної води;
- їжа, що не потребує приготування.

За можливості радимо також подбати про наявність:

- запасу технічної води на декілька днів;
- їжа тривалого зберігання на кілька днів;
- радіоприймача на батареях;
- сонячного зарядного пристрою для мобільних телефонів;
- акумуляторної батареї;
- туристичного примуса для приготування їжі;
- генератора (лише для приватного будинку).

Не забувайте також про теплий одяг та термобілизну, запас ліків, укомплектовану аптечку та особисті важливі препарати мінімум на тиждень, а також дитячі підгузки, вологі серветки, дитяче харчування тощо.

ВАЖЛИВО! Не використовуйте газові плити для обігріву, тому що є небезпека отруйтися чадним газом.

ТАКОЖ ВИМКНІТЬ З РОЗЕТОК ВСІ ЕЛЕКТРОПРИЛАДИ, ЩОБ УНИКНУТИ ЇХНЬОГО ПОШКОДЖЕННЯ ЧЕРЕЗ ПЕРЕПАДИ НАПРУГИ.

ПРОДУКТИ, ЯКІ ДОВГО ЗБЕРІГАЮТЬСЯ БЕЗ ХОЛОДИЛЬНИКА

- Консерви овочеві, фруктові, м'ясні, рибні, джеми, варення.
- Сушене та в'ялене м'ясо;
- Крупи, бобові та борошно;
- Хлібні вироби: сухарі, крекери, лаваші, снеки;
- Макаронні вироби;
- Сухі супи та пюре;

- Вермішель та локшина швидкого приготування;
- Солодощі, печиво, цукерки, шоколад, мед, вафлі;

- Дитяче харчування: суміші, каші, пюре, печиво;
- Сухі сніданки, кукурудзяні пластівці;
- Рослинна олія;
- Кава, чай;
- Сухе молоко;
- Сіль, цукор;
- Сухофрукти, горіхи.

І пам'ятайте, що українці незламні! Наша сила – в готовності до складних ситуацій!

Сторінку підготував **Віктор ТКАЧЕНКО**

ПРОДУКТИ, ЯКІ ВИ ВЛАСНОРУЧ ПСУЄТЕ, КОЛИ КЛАДЕТЕ В ХОЛОДИЛЬНИК

АВОКАДО

Коли ви кладете незріле авокадо до холодильника, воно починає поглинати вологу через шкірку і швидко стає м'яким. Найкраще зберігати авокадо у вазі з фруктами.

КАРТОПЛЯ

Зберігання картоплі при температурі нижче +7°C зробить її смак неприємно солодким. Зберігати її варто у паперовому пакеті в прохолодному (але не холодному) місці.

ШОКОЛАД

При низьких температурах кристали сахарози в шоколаді виходять на поверхню, утворюючи неприємний білий наліт. У результаті продукт втрачає природний аромат.

БАНАНИ

В холодильнику банани швидко чорніють і стають візуально непривабливими. Коли ви бачите в магазині банани з чорними плямами, це не означає, що вони дозріли: це свідчить про те, що вони не були збережені належним чином під час транспортування.

БАЗИЛІК

Холодильник не є ідеальним місцем для зберігання цієї зелені. Базилік буде в'януть швидше і поглинатиме всі інші запахи, які є в холодильнику. Краще помістити його в стакан з водою, як букет квітів.

ЗЕЛЕНА КВАСОЛЯ

Зберігання зелених бобів у холодильнику приведе до втратити майже усіх корисних властивостей. Краще заморозити свіжі боби і насолоджуватися ними цілий рік.

ПОМІДОРЫ

Холодильник — не найкраще місце для зберігання помідорів, так як холодне повітря зупиняє процес дозрівання. Холодні температури впливають на смак і текстуру помідорів та роблять їх м'якими.

КАВА

Ніколи не тримайте каву у холодильнику: вона вбирає запахи інших продуктів і втрачає свій унікальний аромат. Зберігайте зерна десь у темному прохолодному місці, де вони зможуть зберегти свої якості. Проте більшу кількість кави можна зберігати в морозильній камері.

ОЛІВКОВА ОЛІЯ

Рекомендується зберігати оливкову олію у темному місці при температурі від +12 до +16°C.

МЕД

Холод і вологість збільшують швидкість кристалізації меду. У результаті він швидко втрачає свою смакові і корисні для здоров'я якості. Проте мед може зберігатися дуже довго, якщо тримати його в щільно закритій банці при кімнатній температурі.

ХЛІБ

Деякі люди думають, що зберігання хліба в холодильнику зберігає його свіжість. Насправді, нічого не висушує хліб і не робить його черствим швидше, ніж холодильник. Якщо у вас є більше хліба, ніж вам потрібно, можете зробити з нього хрусткі сухарики.

ТРОПІЧНІ ФРУКТИ

Тропічні фрукти швидко гниють і стають шкідливими, якщо зберігати їх в холодильнику. Ви можете обгорнути їх в кілька шарів паперу і зберігати в сухому темному місці.

ЦИБУЛЯ

Надмірна волога в холодильнику зробить цибулю м'якою і непридатною до вживання. Крім того, надмірна вологість сприяє зростанню шкідливих бактерій і цвілі.

БАКЛАЖАНИ

Баклажани також дуже чутливі до холодної температури в холодильнику. Вони стають м'якими з ямками на поверхні, так що краще тримати їх при кімнатній температурі.

БІЛИЙ НАЛІТ НА ШОКОЛАДНИХ ВИРОБАХ: ЩО ЦЕ ОЗНАЧАЄ І ЧИ МОЖНА ВЖИВАТИ ТАКІ СОЛОДОЩІ

Напевно, у кожного зустрічалася така ситуація, коли відкриваєш тільки що куплену цукерку чи шоколадку, в якій і термін придатності не закінчився, а там білий наліт. Що робити, як бути? З'єсти чи не з'єсти? Викинути, які в магазин знову?

ЩО ТАКЕ ЦЕЙ НАЛІТ?

За словами фахівців, таке явище називається посивіння. Посивіння — це процес виділення жирового нальоту, який згодом виступає на поверхні кондитерського виробу. У випадку з шоколадом такий наліт виходить після перекристалізації одного з елементів складу виробу, наприклад, масла какао або інших подібних елементів. Якщо у виробі є начинка, то жир починає виділятися з начинки та переходить на поверхню оболонки. Це відбувається тому, що начинка зазвичай набагато м'якше оболонки і тому вона може просочуватися на поверхню.

ЧОМУ ЖИР З'ЯВЛЯЄТЬСЯ НА ПОВЕРХНІ?

Для цього процесу є дві причини: порушення при виробництві або при зберіганні.

Найбільш часто причиною є неправильне зберігання. Зазвичай це відбувається через зміни температури. Наприклад, цукерки зберігають на складі при певній температурі, потім їх перевозять і це відбувається при іншій температурі. А потім продукт доставляють у магазин, де зовсім інший режим. Через такі постійні температурні коливання і відбувається виділення жирів.

ЧИ МОЖНА ВЖИВАТИ ТАКІ ЦУКЕРКИ?

Загалом — так, можна. Зазвичай посивіння свідчить про те, що продукт натуральний. Для масла какао цілком природно проходити цю стадію при

зміні температур. Так що нічого страшного в цьому немає. А цей жировий наліт ніяк не вплине на здоров'я споживача.

ЧИ МОЖНА ПРИБРАТИ НАЛІТ?

Від нальоту можна позбутися, якщо нагріти продукт. Температура повинна бути вищою тієї, від якої з'явився цей наліт. Зазвичай це температура тіла. Ви, напевно, помічали, як починають тануть цукерки, коли їх довго тримати в руці.

ЯК ЗБЕРІГАТИ ЦУКЕРКИ?

За словами фахівців, температура для зберігання виробів повинна бути +20 °C, так що їх не треба класти в холодильник.

При купівлі шоколадних виробів варто звертати увагу на термін придатності. У більшості цукерок він становить близько року, так що зберігати їх можна досить довго. Однак варто купувати цукерки, які були зроблені відносно недавно.

Сторінку підготувала Уляна КОРОБКА

КРАСА ХЕРСОНЩИНИ: НАЙКРАСИВІШІ МІСЦЯ, ЯКІ ВАРТО ВІДВІДАТИ ПІСЛЯ ПЕРЕМОГИ

Херсонська область – унікальний природний комплекс, найекологічніший регіон України та єдина область країни, що обмивається кількома морями – Чорним, Азовським, рукотворним Каховським та солоним озером Сиваш. Після перемоги пропонуємо нашим читачам відвідати найкрасивіші місця Херсонщини.

ХЕРСОНСЬКІ ГОРІ

Херсонський Гранд Каньйон – місце неймовірної краси. Подивитися творіння природи приїжджають сотні тисяч людей з різних куточків світу. Знаходяться Херсонські гори на узбережжі Дніпро-Бузького лиману.

ОСТРІВ ДЖАРИЛГАЧ

Найбільший острів України та Чорного моря знаходитьться в Каркінітській затоці за 8 кілометрів від міста Скадовськ і має статус орнітологічного заказника. На березі острова живе безліч тварин – від диких оленів до болотяних черепах. Тут можна побачити дельфінів, морських свиней та величезних крабів. На острові будь-якої пори року встановлюється сильний вітер.

АСКАНІЯ-НОВА

Біосферний заповідник, що сильно постраждав від окупації, одне з найвідоміших місць Херсонщини. Цей біосферний заповідник існує вже понад 100 років, а на його території при мінімальному впливі людини живуть різні тварини із різних кінців світу.

ОЗЕРО СИВАШ

Унікальне та єдине у своєму роді явище природи Європи. Це величезна затока Азовського моря – водосховище з багатьма півостровами, мисами, затоками, островами, що становлять собою складний лабіринт.

ОЛЕШКІВСЬКІ ПІСКИ

Європейська Сахара – найбільший піщаний масив Європи. Тут можна побачити піщані кучугури висотою до п'яти метрів з негустою рослинністю.

ТЕНДРІВСЬКА КОСА

Острів у Херсонській області, неподалік селища Залізний Порт. Місце з унікальною природою та історією. Вважається, що в античні часи там проводили спортивні змагання на честь героя Ахілла. Друга назва цього місця – «Ахіллів біг». А на косі було його святилище.

АРАБАТСЬКА СТРІЛКА

Це пісочна коса довжиною у сто кілометрів, що пролягла між Азовським морем та затокою Сиваш. Прихильників аскетичного туризму сюди манять островіці дикої природи та мальовничі бухти. За відгуками поціновувачів наметового відпочинку, у цій місцині вода та пляжі чистіші та рідше буває замор риби.

БІРЮЧИЙ ОСТРІВ

Є частиною Азово-Сиваського національного природного парку. Він охороняється державою. Туристи сюди їдуть, щоб насолодитися красою дикої природи та чистими пляжами. Тут не почуюш гомону пляжних продавців і набережних кафе. Проте можна влаштувати фотополювання на диких тварин.

ФЕДОТОВА КОСА

На початку коси галасливо та жваво, адже в цьому місці сконцентровані найбільші розважальні об'єкти – аквапарк, дельфінарій, нічні клуби. Однак що далі від материкової зони, то інфраструктура рідшає, а в мікрорайоні Степок зовсім сходить нанівець.

РОЖЕВЕ ОЗЕРО

Воно дійсно рожеве: що тепліше надворі, то насиченніший колір. Озеро має таке забарвлення через мікроводорость, яка живе в дуже солоній воді. Сюди насамперед варто приїжджати під час заходу сонця, вечірнє світло найкраще передає красу.

СТАНІСЛАВ-АДЖИГОЛЬСЬКІ МАЯКИ

Їх два: задній та передній. Задній Станіслав-Аджигольський – найвищий маяк в Україні та один із двадцяти найвищих у світі. Він знаходиться поблизу села Рибальче Голопристанського району, у південнно-східному куті Дніпровського лиману. Його висота сягає 76 м. Передній розташований поблизу острова Вербка проти села Станіслав. Його висота 34 м.

АЗОВО-СИВАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК

Парк створений в 1993 році на острові Бирючий. Він також охоплює частину острова Куюк-Тук. На острові жили скіфи. Про це зараз нагадують кілька курганів і кам'яних статуй. Під островом, на глибині понад 100 метрів є підземне прісне озеро, тому на поверхні б'є кілька джерел мінеральних вод.

ГЕНІЧЕСЬК

Невелике місто в західній частині Приазов'я. Морський порт і популярний курорт. Пляж обернений у відкрите море і дозволяє кататися на безпечних хвильях. У штиль воді тут настільки спокійна і прозора, що можна розглядати підводний світ, як акваріум – просто опустивши голову у воду або плаваючи в масці.

Матеріал підготувала Анастасія БЕРЕЗОВСЬКА

Засновник:

Національний еколого-натуралистичний центр учнівської молоді (НЕНЦ)

Головний редактор: Володимир Вербицький

Редактор: Вікторія Петлицька

Відповідальний секретар: Олександр Кузнєцов

Газету можна придбати за адресою:

м. Київ-74, вул. Вишгородська, 19, НЕНЦ

Тираж – 1 500 пр. Ціна договірна

Газета «Юннат» реєстраційне свідоцтво КВ № 22094-11994Р від 16.05.2016

Рукописи не рецензуються й не повертаються.

Деякі матеріали друкуються в порядку обговорення.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів.

Адреса редакції:

04074, м. Київ,
вул. Вишгородська, 19, НЕНЦ

Тел./факс 430-0260

Тел. 430-0064, 430-2222

<https://nenc.gov.ua>

E-mail: nenc@nenc.gov.ua

Надруковано
в ТОВ «НВП
«Інтерсервіс»

Підготовлено
до друку
18.11.2022